

Quick-scan+ Flora- & faunawet Ruiterlaan, Zwolle

Definitief

Opdrachtgever:

Bouwfonds Ontwikkeling B.V.
Regio Noord-Oost
t.a.v. dhr. E. Makkinga
Grote Voort 221, 8041 BK Zwolle
Postbus 10054, 8000 GB Zwolle

T: 038 425 44 68

F: 038 425 44 41

E: e.makkinga@bouwfonds.nl

W: www.bouwfonds.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4011.1

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
T. Dolstra	R.J. Koops	17-9-2010

INHOUDSOPGAVE

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET	2
1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld.....	2
2. HERINRICHTINGVOORNEMEN.....	3
2.1 Plangebied.....	3
2.2 Natuurgebieden in nabije omgeving.....	3
2.3 Flora- & faunawet.....	4
3. SOORTBESCHERMING.....	5
3.1 Onderzoek	5
3.2 Beschermde soorten	5
3.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen.....	5
3.2.2 Geen vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels vastgesteld	6
3.2.3 Leefgebied algemene grondgebonden zoogdieren	6
3.2.4 Foerageergebied en verblijfplaatsvleermuizen.....	7
3.2.5 Gebied geschikt voor amfibieën	8
3.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen	8
3.2.7 Gebied ongeschikt voor vissen.....	8
3.2.8 Beschermde vlinder- en libelsoorten niet verwacht	9
3.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht.....	9
4. EFFECTENBEOORDELING	10
4.1 Enkele algemene soorten verwacht	10
4.2 Geen negatieve effecten op vogels.....	10
4.3 Geen effecten op verblijfplaats gewone dwergvleermuis mits.....	10
4.4 Geen effecten op overige strikt beschermde soorten	11
4.5 Conclusies	11
4.6 Advies.....	11
4.7 Afbakening.....	12

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET

1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld

In verband met het voornemen tot de herinrichting van een scholencomplex van een voormalige landbouwschool en huismeesterwoning aan de Ruiterslaan te Zwolle, heeft Eelerwoude, in opdracht van Bouwfonds Ontwikkeling B.V., een quick-scan en aanvullend een vleermuisonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd. Op de volgende data hebben de veldbezoeken plaats gevonden:

- 16-9-2009 (avond)
- 30-9-2009 (avond)
- 3-6-2010 (ochtend)
- 23-6-2010 (avond)

Doel van deze veldbezoeken was om een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de daar voorkomende beschermde dier- en plantensoorten. Speciale aandacht is uitgegaan naar vleermuizen. Op basis van de resultaten van dit veldbezoek en de bij Eelerwoude aanwezige gegevens uit verspreidingsatlassen, worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenoemde plannen op beschermde soorten en de eventueel noodzakelijk te nemen vervolgstappen. Voor deze quick-scan zijn geen andere soortgerichte (naast vleermuizen) inventarisatie uitgevoerd. Wel kunnen met deze veldbezoeken uitspraken gedaan worden over andere soortgroepen.

De onderzoeksresultaten van de quick-scan zullen door Bouwfonds Ontwikkeling B.V. gebruikt worden bij de aanvraag voor een bestemmingsplanwijziging voor de voorgenoemde planlocatie.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Plangebied aan de Ruiterslaan in Zwolle zuid. (roze omlijning)

2. HERINRICHTINGVOORNEMEN

2.1 Plangebied

Het plangebied, circa 0,66 hectare groot, kadastraal bekend als gemeente Zwollerkerspel, sectie M, nummer 3846, is gelegen aan de Ruiterslaan te Zwolle. Het plangebied is omsloten door bosschage, erven en kleinschalige weilanden in het buitengebied van Zwolle. Op de locatie worden circa 6 vrijstaande woningen gerealiseerd. T.b.v. de herinrichting zal de huidige bebouwing (schoolgebouw en huismeesterwoning) worden gesloopt en opgaande bomen/bosschages deels gekapt/verwijderd. Een aanwezige kleine vijver zal worden gedempt.

Bijgaande foto's geven een impressie van het plangebied.

Foto 1. plangebied met schoolgebouw

Foto 2. Toegang naar huismeesterwoning

Foto 3. Zuidwestkant van hoofgebouw.

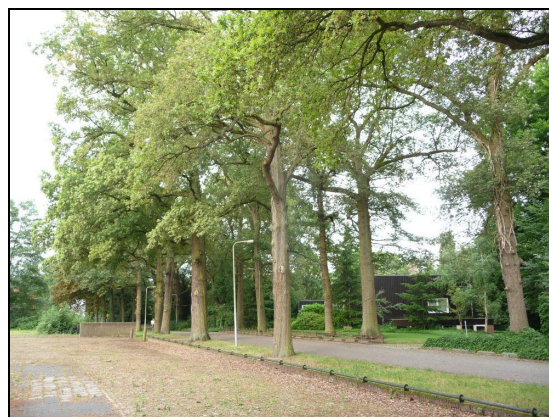

Foto 4. Wegbegeleidende beplanting Ruiterslaan

2.2 Natuurgebieden in nabije omgeving

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 500 meter vanaf het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied Uiterwaarden IJssel. Gezien de kleinschaligheid van het project, afstand tot het N2000 gebied en de huidige invulling tussen het plangebied en het N2000 gebied worden geen negatieve effecten verwacht op de beschermde natuurwaarden van het Natura 2000 gebied Uiterwaarden IJssel. Door de nu al aanwezige versturende geluidsbronnen als autowegen e.d. is er geen extra externe negatieve invloed te verwachten op het N2000 gebied.

Indien er toch effecten op het N2000 gebied zijn, zal dit verstoring door geluid zijn. Echter, de beschermde natuurwaarden zijn vooral gevoelig door een combinatie van optische verstoring en geluidsverstoring (voor vogels) en geluid met trillingen voor vissen. Gezien het feit dat dit hier niet aan de orde is, zijn geen significant negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden te verwachten. Uitgebreidere Toetsing aan de Natuurbeschermingswet wordt daarom niet nodig geacht.

Daarnaast ligt het plangebied op circa 500 meter vanaf gebieden met een EHS status (Ecologische Hoofdstructuur). Gezien de voorgenomen werkzaamheden en de reeds aanwezige versturende factoren in het direct omliggende gebied is er geen negatieve invloed te verwachten op de nabij gelegen EHS. Tevens worden er geen gronden aan de EHS onttrokken. Een EHS-toets is daarom niet van toepassing.

2.3 Flora- & faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere geval-

len kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

3. SOORTBESCHERMING

3.1 Onderzoek

Velbezoek

Omdat op voorhand duidelijk was dat een quickscan op deze locatie niet volstaat, heeft Eelerwoude een quickscan+ uitgevoerd. Hierbij is het plangebied tijdens daglicht bezocht en is het plangebied beoordeeld op de aanwezigheid van geschikte biotopen voor beschermde soorten.

Het veldwerk naar vleermuizen en de overige soortgroepen is uitgevoerd door Dhr. T. Dolstra, adviseur ecologie bij Eelerwoude. Dhr. Dolstra heeft uitgebreide ervaring met onderzoek naar vleermuizen en andere soortgroepen. Dit komt tot uiting in zijn lidmaatschap van diverse PGO's, natuurstudie verenigen en zijn coördinerende werkzaamheden voor diverse atlasprojecten.

Vleermuisonderzoek

De vleermuizen zijn geïnventariseerd met behulp van een batdetector (Pettersson D240x). De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken waren gunstig voor het waarnemen van vleermuizen (weinig wind, geen neerslag, > 12° C). In totaal zijn er 4 veldbezoeken in zowel avond als de vroege ochtend afgelegd (zie 1.1). In het najaar van 2009 is twee maal een bezoek afgelegd om baltsende dieren in kaart te brengen. In de kraamperiode van 2010 zijn ook twee veldbezoeken afgelegd om eventuele kraamkolonies vast te stellen. Zowel in het najaar als voorjaar zijn ook vliegroutes en belangrijke foeragegebieden vastgesteld.

Het veldonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het geldende onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek, zoals in maart 2010 is vastgesteld door de Zoogdierverseniging, Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Gegevensautoriteit Natuur (GAN).

Overige soortgrepen

Voor het vaststellen en het determineren van planten- en diersoorten (voor zover van toepassing) is gewerkt volgens de protocollen en voorwaarden zoals opgenomen in de 'Algehele ontheffing artikel 75, ten behoeve van inventarisaties van flora en fauna'. Dit zijn de door de PGO's (SOVON, RAVON etc.) geadviseerde en

door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) goedgekeurde onderzoeks- en inventarisatiemethoden.

Literatuurstudie

Naast de informatie die verkregen is door middel van het veldbezoek, is gebruik gemaakt van vrij opvraagbare gegevens van het Natuurloket. Verder is van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen e.d.) gebruik gemaakt. Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties). Zie de literatuurlijst voor een volledige weergave van de geraadpleegde literatuur.

Het plangebied is gelegen in het kilometerhok 201-501 en het uurhok 21-55. Deze waarden worden gebruikt t.b.v. de verschillende verspreidingsgegevens/kaarten.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen

Uit gegevens van het Natuurloket (1975-1990) blijkt dat het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt, goed op vaatplanten is onderzocht. Er zijn 2 tabel 1-soorten, 4 tabel 2/3-soorten en 10 Rode Lijst soorten aangetroffen. Natuurloket vermeldt in vegetatielijsten om welke soorten dit gaat. Veelal betreffen het vegetatieopnamen uit de IJsselvallei.

Verspreidingsgegevens (bron: Atlas van de Nederlandse Flora) vermelden voor het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen, waarnemingen van diverse beschermde soorten, waaronder de breedbladige wespenorchis.

Het plangebied herbergt een grote verscheidenheid aan vegetaties. Aan de noord-, oost- en zuidzijde van het plangebied bevindt zich een houtsingel. Hieronder groeien marginale kruidachtige vegetaties. Deze bestaat tot zover hieronder aanwezig veelal uit ruigtekruiden.

den als grote brandnetel, fluitenkruid en kroonpaar. Op het speelveld en het voormalige gazon groeien nu vooral soorten als grote brandnetel, gewoon struisgras, en diverse andere kruidachtige soorten. Op het plein voor en naast het schoolgebouw komt weinig vegetatie voor. Dit beperkt zich hoogstens tot tredplanten.

De watergangen rond het plangebied zijn veelal beschaduwd en staan deels droog. Hier zijn geen beschermde plantensoorten in aangetroffen.

Binnen het plangebied zijn diverse houtige gewassen aangeplant. Hieronder bevinden zich ook uitheemse soorten zoals valse acacia. Voor op het plangebied langs de Ruiterlaan staat tevens de exoot Japanse duizendknoop. Strikt beschermde plantensoorten, zoals vermeld in de literatuur, zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en worden op basis van de aangetroffen biotopen evenmin verwacht aangezien geschikte groeiplaatsen voor de meeste soorten ontbreken.

3.2.2 Geen vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels vastgesteld

Uit gegevens van het Natuurloket (1996-2007) blijkt dat het kilometerhok slecht is onderzocht op broedvogels en matig is onderzocht op watervogels. Er zijn 29 soorten vogels waargenomen die zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Natuurloket vermeldt niet om welke soorten dit gaat.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied enkele algemene vogelsoorten waargenomen op zicht en zang. Het betreffen hier veelal algemene tuinvogels zoals tijftjaf, merel, vink en kauw. Het plangebied bevat geschikte broedplaatsen voor de meeste van deze vogelsoorten o.a. in de vorm van hoog opgaande bosschages en bomen. Er zijn tijdens het veldbezoek slechts enkele (deels oude) nesten aangetroffen aan de rand van het plangebied, maar het is waarschijnlijk dat er meerdere nesten aanwezig zijn (gebaseerd op territoriale zang van mannetjes binnen het plangebied). Jaarrond beschermde soorten zoals de huismus en de gierzwaluw zijn niet waargenomen. Geschikte broedlocaties in de gebouwen lijken te ontbreken.

Overige vogels waarvan de vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn worden binnen het plangebied niet verwacht. Voor deze groep ontbreken veelal geschikte broedplaatsen en/of het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de soorten.

Voorts geldt dat alle nesten zijn beschermd gedurende de periode dat deze worden gebruikt. Het maakt daarbij niet uit of een soort algemeen voorkomt binnen Nederland.

3.2.3 Leefgebied algemene grondgebonden zoogdieren

Uit gegevens van het Natuurloket (1997-2007) blijkt dat het kilometerhok matig is onderzocht op zoogdieren. Er worden 11 tabel 1-soorten en 8 tabel 2/3-soorten vermeld. Om welke soorten het hier precies gaat wordt niet vermeld. Veel van de in het Natuurloket vermelde soorten zullen buiten het plangebied en in de IJsselvallei zijn waargenomen. Binnen het plangebied is slechts beperkt geschikt leefgebied aanwezig voor zoogdieren.

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter vastgesteld. Er is specifiek gelet op de aanwezigheid van sporen (krabsporen, vraatsporen of uitwerpselen) van de steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. De soort beschikt over een zeer groot leefgebied (10-350 hectare in steden) met daarbinnen een netwerk van verblijfplaatsen. Daarnaast kan de soort grote afstanden afleggen (3-5km). Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden negatieve effecten op de populatie steenmarters uitgesloten. Eventuele nieuwe bebouwing kan mogelijk in de nabije toekomst dienen als vaste rust- en verblijfplaats.

Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteit kan voorts de waterspitsmuis niet worden verwacht binnen het plangebied. Een essentieel onderdeel van het leefgebied van de waterspitsmuis is water. Dit is rondom het plangebied niet aanwezig.

De das is een soort die sterk in opmars is in de regio. Het is daarom niet uitgesloten dat de das het plangebied als leefgebied gebruikt. Er

zijn echter geen aanwijzingen gevonden die duiden op het terreingebruik door de das. Deze kan daarmee uitgesloten worden.

Egels, diverse (spits-)muizen en kleine marterachtigen kunnen gebruik maken van het plangebied als leef- en foerageergebied. Er zijn tijdens het veldbezoek sporadisch verblijfplaatsen aangetroffen (holletjes e.d.) die duiden op de aanwezigheid van (spits-)muizen binnen het plangebied.

Geschikte biotopen voor strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen, evenals hun verblijfplaatsen of andersoortig sporen. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteit worden deze dan ook niet verwacht.

3.2.4 Foerageergebied en verblijfplaatsvleermuizen

Uit gegevens van het Natuurloket (1997-2007) blijkt dat het kilometerhok matig is onderzocht op vleermuizen. Onder de tabel 3-soorten zullen diverse soorten vleermuizen vallen.

Het plangebied bestaat uit potentieel geschikt jachtbiotoop voor diverse soorten vleermuizen. Er is binnen het plangebied weinig (verstoring) verlichting aanwezig, alleen enige lantaarnpalen langs de randen van het plangebied (Ruiterslaan). Mogelijk kunnen de aanwezige bebouwing en zwaardere bomen verblijfplaatsen herbergen voor vleermuizen. Ook kunnen de houtopstanden en de wegbegeleidende beplanting dienst doen als trekroute en foerageergebied.

Om deze redenen is er voor gekozen een uitgebreider vleermuisonderzoek uit te voeren binnen het plangebied.

Baltsperiode 2009

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 16 september 2009. Dit betrof een avondbezoek waarbij een combi is gemaakt van een quick-scan met een aanvullend vleermuisonderzoek in de baltsperiode. Gedurende de avond waren enkele dwergvleermuizen wisselend actief binnen en direct buiten het plangebied. Met name langs de Ruiterslaan was een mannetje gewone dwergvleermuis aan het baltsen. Enkele andere gewone dwergvleermuizen waren foeragerend aanwezig binnen en rond het plangebied. Spo-

radisch kwam een laatvlieger foeragerend voorbij gevlogen.

Tijdens het tweede veldbezoek uitgevoerd op 30 september 2009 waren meerdere baltsende gewone dwergvleermuizen binnen en rond het plangebied actief. Gedurende dit ochtendbezoek was een mannetje aan het baltsen boven de toegang tot de huismeesterwoning, een tweede dier was boven de Ruiterslaan aan het baltsen en een derde baltsste aan de zuidwestkant van het schoolgebouw. Andere waargenomen gewone dwergvleermuizen waren aan het foerageren. Tijdens deze ochtendronde zijn geen inzwermdende dieren waargenomen.

Een enkele maal trok een laatvlieger foeragerend door het plangebied heen. Één exemplaar van de rosse vleermuis vloog hoog over in westelijke richting. De laatvliegers en rosse vleermuizen hebben op basis van hun gedrag geen binding met het plangebied.

Kraamperiode 2010

Een derde veldbezoek uitgevoerd in de vroege ochtend van 3 juni 2010 (in de kraamperiode) leerde dat er voornamelijk enkele gewone dwergvleermuizen van het plangebied gebruik maken als foerageergebied. De meeste van deze dieren verdwenen tegen het moment van inzwermen naar een verblijfplaats buiten het plangebied. Enkele dieren vertoonden nog wel gedurende enige tijd inzwermdrag aan de zuidwest zijde van het hoofdbouw, maar verdwenen daarna ook naar verblijfplaatsen buiten het plangebied. Een solitair mannetje gewone dwergvleermuis baltsste met name rond de schoorsteen van de school. Dit dier is al baltsend ook in een kier in deze schoorsteen ingevlogen (foto 5).

Foto 5. Verblijfplaats gewone dwergvleermuis onder witte rand van schoorsteen.

Het vierde en daarmee laatste veldbezoek is op de avond van 23 juni uitgevoerd. Tijdens dit veldbezoek was de aandacht eerst vooral gericht op schoorsteen, waar bij het vorige veldbezoek een baltsend mannetje gewone dwergvleermuis in was gevlogen. Dit dier vloog tijdens dit veldbezoek weer uit de schoorsteen. Verder zijn geen uitvliegende vleermuizen binnen het plangebied waargenomen. Wel zijn er binnen en rond het plangebied diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Een rosse vleermuis afkomstig van buiten het plangebied was gedurende de avond langdurig boven het plangebied aan het foerageren. Sporadisch is een foeragerende laatvlieger voorbij gekomen binnen het plangebied. Voor deze soort lijkt het plangebied geen belangrijk foerageergebied te zijn.

Samenvattend

Het plangebied is onderdeel van het foerageergebied voor met name gewone dwergvleermuizen. Voor laatvlieger en de rosse vleermuis is het plangebied geen belangrijk onderdeel van het foerageergebied. Er is een verblijfplaats van één solitair mannetje vastgesteld in de schoorsteen van het schoolgebouw. Overige verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

3.2.5 Gebied geschikt voor amfibieën

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt, dat het kilometerhok matig is onderzocht op amfibieën. Er wordt melding gemaakt van 2 tabel 1-soorten.

Uit de gegevens van het RAVON Waarnemingenoverzicht 2008 blijkt dat er in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt 2 verschillende soorten zijn aangetroffen. Het gaat hier om de tabel 1-soorten gewone pad en de bruine kikker. Er worden geen waarnemingen vermeld van strikt beschermde soorten.

Tijdens de veldbezoeken in 2009 zijn in het gat aan de zuidzijde van het schoolgebouw, dat toegang geeft tot de kruipruimte, grote aantallen amfibieën aangetroffen. Het ging hierbij op kleine watersalamanders, bruine kikkers, bas-

taardkikkers en gewone padden. Dit gat fungeerde als een val voor de dieren en zijn om die reden uit het gat gehaald en naar de naast liggende watergang over geplaatst.

De kleine vijver aan de zuidkant van de school dient tevens als leefgebied van de bruine kikker. Hier werden tijdens de veldbezoeken in 2009 diverse bruine kikkers waargenomen. Er zijn geen strikt beschermde soorten amfibieën waargenomen tijdens de veldbezoeken.

Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden geen strikt beschermde amfibiesoorten, zoals de poelkikker of kamsalamander binnen het plangebied verwacht.

3.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op reptielen.

Het RAVON Waarnemingsoverzicht 2008 laat geen waarnemingen van reptielen zien voor het uurhok waarbinnen het plangebied ligt.

Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor reptielen als leefgebied. Er bevinden zich in het plangebied geen omstandigheden (bijv. mestvaalt) die geschikt zouden kunnen zijn als voortplantingsbiotoop van reptielen.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van reptielen in het plangebied. Daarnaast ligt het plangebied buiten het bekende verspreidingsgebied van de verschillende soorten reptielen.

3.2.7 Gebied ongeschikt voor vissen

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op vissen.

Omdat er binnen het plangebied geen waterhoudende watergangen aanwezig zijn, is het plangebied ongeschikt voor vissen. Ook de aanwezige vijver biedt geen mogelijkheden voor vissen wegens periodiek droog vallen.

Op basis van de omgevingskwaliteiten kunnen geen beschermde vissoorten worden verwacht binnen het plangebied.

3.2.8 Beschermd vlieder- en libelsoorten niet verwacht

Uit gegevens van het Natuurloket (1993-2008) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op nachtvlinders en redelijk is onderzocht op dagvlinders. Er wordt van 1 Rode Lijstsoort melding gemaakt. Daarnaast is het kilometerhok goed onderzocht op libellen. Er worden 3 Rode Lijstsoorten gemeld. Natuurloket maakt geen melding van de aangetroffen soorten bij naam.

Uit verspreidingsgegevens zoals vermeld in 'De dagvlinders van Nederland' (2006) blijkt dat er geen beschermde dagvlindersoorten zijn waargenomen in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt.

Insectensoorten die wel zijn aangetroffen tijdens het veldbezoek zijn soorten als de kleine vos en de aardhommel. Dit zijn algemene (niet beschermde) soorten.

Tijdens een veldbezoek is binnen het plangebied de weidebeekjuffer waargenomen. Deze

opvallende libelsoort is echter niet beschermd. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden beschermde libelsoorten niet verwacht binnen het plangebied o.a. doordat waardplanten en geschikte voortplantingswateren ontbreken.

3.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen waaronder bijen en huisjesslakken. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en worden ook niet verwacht op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten.

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen (strikt beschermde) soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

4. EFFECTENBEOORDELING

4.1 Enkele algemene soorten verwacht

Naar aanleiding van deze quick-scan Flora- en faunawet, wordt geconcludeerd dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van een beperkt aantal beschermde algemene soorten. Door het herinrichtingvoornemen worden het leefgebied en de verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende tabel 1-soorten verstoord of vernietigd. Men dient daarom bij de ruimtelijke ontwikkeling de zorgplicht in acht te nemen (zie bijlage 1). Negatieve effecten op populaties van deze algemene soorten worden niet verwacht.

4.2 Geen negatieve effecten op vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen binnen het plangebied van jaarrond beschermde vogelsoorten zoals huismus en gierzwaluw. Met het verdwijnen van groenelementen en de gebouwen is er sprake van een tijdelijk verlies van leefgebieden voor vogels (nestgelegenheid, foerageergebied). Met de nieuwe inrichting ontstaan echter voldoende nieuw habitat voor de aanwezige vogels. Ook buiten het plangebied zijn nog voldoende alternatieven voor vogels aanwezig. Er is geen sprake van een negatief effect.

4.3 Geen effecten op verblijfplaats gewone dwergvleermuis mits...

Trekroutes en foerageergebied

Het plangebied wordt in de huidige situatie door vleermuizen o.a. gebruikt als foerageergebied en trekroute. Doordat in het herinrichtingvoornemen niet op grote schaal struiken en bomen zullen worden gekapt, blijft het foerageergebied van de verschillende soorten gehandhaafd. Ondanks dat er hoogstwaarschijnlijk meer verlichting komt binnen het plangebied, zijn er hierdoor voor de aangetroffen soorten vleermuizen geen nadelige effecten te verwachten.

Uit het nader onderzoek is gebleken dat het plangebied wordt gebruikt door soorten die minder licht gevoelig zijn en daarom ook vaker bij lantaarnpalen foeragerend zijn waar te nemen.

Verblijfplaatsen

Tijdens het nader onderzoek is ook gebleken dat één solitair mannetje gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de schoorsteen van het hoofdgebouw als verblijf-/balsplaats. De gewone dwergvleermuis is een soort die gedurende het jaar regelmatig verhuist. Dit is waarschijnlijk ook de reden waarom het dier maar enkele keren is aangetroffen tijdens de veldbezoeken.

Met het verwijderen van het schoolgebouw is sprake van een negatief effect op de gewone dwergvleermuis. Deze soort is namelijk tot op het individu strikt beschermd.

Om de negatieve effecten op de soort teniet te doen dienen de volgende mitigerende maatregelen uitgevoerd worden:

Mitigatie

Om negatieve effecten op individuen van de gewone dwergvleermuis uit te sluiten is het noodzakelijk voorafgaand van de sloop, tijdens de sloop en bij de bouw enkele mitigerende maatregelen uit te voeren.

- De onderstaande mitigerende maatregelen worden uitgevoerd in de periode dat de vleermuizen nog actief zijn, maar geen zogende jongen meer hebben (half augustus tot halverwege oktober).
- De schoorsteen wordt in de periode half augustus tot half oktober ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij worden de weggroepmogelijkheden voor vleermuizen (openingen tot 1 cm zijn voldoende voor een vleermuis om naar binnen te kruipen) geopend en daarmee ongeschikt gemaakt.
- In de bomen langs de Ruiterlaan dienen in het najaar van 2010 vijf kleine nestkasten voor vleermuizen opge-

hangen te worden voorafgaand aan de sloop. Deze nestkasten worden aan de zuidzijde van de bomen opgehangen (figuur 1).

- In de nieuwbouw wordt gebruik gemaakt van open stootvoegen en afwijkend houtwerk waarachter vleermuizen een verblijfplaats kunnen vinden.

Met het in acht nemen van de bovenstaande mitigerende maatregelen zijn geen negatieve effecten te verwachten op de gewone dwergvleermuis. Afwijking van het bovenstaande kan leiden tot negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, waardoor een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen alsnog noodzakelijk is.

Figuur 1: Vleermuiskast (of soortgelijke kast) welke in de bomen opgehangen moeten worden

4.4 Geen effecten op overige strikt beschermde soorten

Uit deze quick-scan met vleermuisonderzoek is naar voren gekomen dat in de directe omgeving van het plangebied verschillende strikt beschermde soorten (waterspitsmuis, das, kleine modderkruiper) zijn aangetroffen. Dit betreffen doorgaans soorten die gebonden zijn aan specifieke biotopen zoals heide en heldere wateren, wat binnen en direct grenzend aan het plangebied niet aanwezig is. Het is hierdoor dan ook niet te verwachten dat deze soorten binnen het plangebied voor zullen komen. Er is

geen sprake van een negatief effect op deze soorten wanneer de geplande werkzaamheden doorgang vinden.

4.5 Conclusies

Met het in acht nemen van de mitigerende maatregelen (4.3) t.b.v. de gewone dwergvleermuis zijn geen negatieve effecten op deze soort te verwachten. Een ontheffing is dan niet noodzakelijk.

Ook op de overige aangetroffen of te verwachten soorten worden geen negatieve effecten verwacht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

4.6 Advies

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan.

In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broed-/voortplantingsseizoen uitgevoerd mogen worden¹. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is voor vogels geen ontheffing noodzakelijk (LNV verleend zelden een ontheffing voor het verstoren van broedende vogels in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen). Indien de werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen beginnen en constant doorgaan tijdens het broedseizoen, hoeft er eveneens geen ontheffing te worden aangevraagd.

In het herinrichtingvoornemen zijn nieuwe gebouwen opgenomen. Er kan rekening worden gehouden met gierzwaluwen en huismussen door in het ontwerp inbouwkasten voor gierzwaluwen in te passen en het plaatsen van

¹ Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Globaal ligt het broedseizoen voor de meeste vogels tussen 1 maart en 15 juli.

speciale dakpannen waaronder huismussen en gierzwaluwen kunnen broeden.

Door in het herinrichtingvoornemen groenelementen met o.a. besheesters aan te planten, wordt het gebied aantrekkelijker gemaakt voor de verschillende vogelsoorten en insecten die er voortplantingsmogelijkheden en hun voedsel kunnen vinden. Hiervan kunnen o.a. vleermuizen profiteren, die er hun voedsel (insecten) kunnen vinden.

4.7 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Bos F. , et al., 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV-uitgeverij, Utrecht

Mennema, J., et al., 1980, *Atlas van de Nederlandse Flora, deel 1, 2 & 3*, Uitgeverij Kosmos, Utrecht

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501 *Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

RAVON, 2010, nr. 34 jaargang 11 nummer 4, *Waarnemingsoverzicht 2008*, Drukkerij HPC, Arnhem

Gebruikte websites

www.floron.nl

www.minlnv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlindernet.nl

www.vzz.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbescherming-component uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De lichte toets geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Nesten van de volgende soorten worden, mits niet definitief verlaten, aangemerkt als jaarrond beschermde voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Voor aantasting van deze nest-/rustplaatsen of de functionele omgeving hiervan (bijvoorbeeld het bijbehorende foerageergebied) kan per oktober 2009 geen ontheffing meer worden verkregen voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling én geen ontheffing voor de zogenaamde 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. Dit betekent dat vóór het uitvoeren van de ingreep, maatregelen moeten worden getroffen om de functionaliteit van de nest- en/of rustplaats te waarborgen.